

ЗАКОН**за закрила при безработица и насърчаване на заетостта**

(Обн., ДВ, бр. 120 от 16.12.1997 г.; изм., бр. 155 от 1998 г.; изм. с § 4 от Закона за деноминация на лева - бр. 20 от 05.03.1999 г.; доп., бр. 26 от 1999 г., бр. 50 от 1999 г.; изм., бр. 65 от 1999 г.; доп., бр. 67 от 1999 г.; изм., бр. 68 от 1999 г.; доп., бр. 84 от 1999 г.; изм., бр. 110 от 1999 г., бр. 1 от 2000 г.; изм. и доп., бр. 25 от 2001 г.; изм., бр. 112 от 2001 г., бр. 8 от 28.01.2003 г. – в сила от 01.03.2003 г.)

Отменен [ДВ, бр. 67/2003 г.](#)

Глава първа**ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ**

Чл. 1 - 5. (Отм., ДВ, бр. 112 от 2001 г.).

Глава втора**ФИНАНСИРАНЕ НА ЗАКРИЛАТА ПРИ БЕЗРАБОТИЦА И НАСЪРЧАВАНЕТО НА ЗАЕТОСТТА**

Чл. 6 - 15. (Отм., ДВ, бр. 112 от 2001 г.).

Глава трета**ОСИГУРЯВАНЕ ЗА БЕЗРАБОТИЦА****Раздел I****Общи разпоредби**

Чл. 16. (Отм., ДВ, бр. 112 от 2001 г.).

Раздел II**Задължително осигуряване за безработица и професионална квалификация**

Чл. 17 - 24. (Отм., ДВ, бр. 112 от 2001 г.).

Раздел III**Доброволно осигуряване за безработица и професионална квалификация****Общи положения**

Чл. 25. Доброволното осигуряване за безработица и професионална квалификация е дейност по набиране, управление и разходване на средства, предназначени за изплащане на обезщетения и други парични суми при настъпване на събития или събдяване на условия, предвидени в договор, и се осъществява чрез сключване на осигурителни договори.

Принципи на доброволното осигуряване

Чл. 26. (1) Доброволното осигуряване за безработица и професионална квалификация се осъществява при условията на свободно договаряне между осигурените и осигурителните институции чрез осигурителни договори за обезщетения при безработица и/или професионална квалификация.

(2) Осигурен и/или член на осигурителна институция може да бъде всеки български гражданин, навършил 18 години, който по своя воля е сключил писмен договор за доброволно осигуряване при безработица и/или професионална квалификация.

(3) Осигурителната институция, наричана по-нататък "дружеството", е акционерно дружество със седалище на територията на Република България, което е регистрирано и работи по реда на Търговския закон, има предмет на дейност единствено доброволното осигуряване за безработица и/или професионална квалификация и е получило лиценз при условията и по реда на този закон.

(4) Минималният размер на собствения капитал на дружеството е 200 000 лв.

(5) Дружеството не може да осъществява друга търговска дейност.

(6) Дружеството е длъжно да инвестира всички средства, постъпили чрез сключените договори, в съответствие с принципите за сигурност, ликвидност, доходоносност и диверсификация на риска.

Сключване на осигурителни договори

Чл. 27. (1) Осигурителните договори за безработица и/или професионална квалификация се сключват в писмена форма и за тях се прилагат общите разпоредби на Закона за задълженията и договорите, доколкото в този закон няма други изисквания.

(2) Осигурителните договори за безработица и/или професионална квалификация са индивидуални и се сключват за определен срок.

(3) Осигурителни договори за безработица и/или професионална квалификация могат да се сключват и между лицата по чл. 26, ал. 2, работодателите им и дружествата.

(4) Осигурителният договор, освен посочените в Закона за задълженията и договорите разпоредби, задължително съдържа:

1. имената и адресите на страните по договора;

2. предмета на осигуровката;

3. покрития риск;

4. срока на договора;

5. началото и края на осигурителното покритие, включително и при прекратяване на трудовия договор в случаите по ал. 3;

6. възможностите за поемане на правата и задълженията от новия работодател в случаите по ал. 3;

7. осигурителната сума или начина на изчисляването ѝ;

8. осигурителната премия или начина на изчисляването ѝ, както и сроковете за нейното плащане, включително и в случаите по т. 5 и 6;

9. датата и мястото на издаване на осигурителния договор.

Разваляне на осигурителните договори

Чл. 28. (1) Осигурителният договор се разваля с писмено предизвестие от изправната до неизправната страна, в което се определя срок за отстраняване на нарушенията, който не може да бъде по-кратък от 30 дни.

(2) Отговорностите на неизправната страна се определят в договора съгласно общите принципи на гражданското законодателство.

Прекратяване на осигурителните договори

Чл. 29. (1) Осигуреният може да прекрати осигурителния договор с едномесечно писмено предизвестие до дружеството.

(2) Дружеството не може едностранно да прекрати осигурителния договор, освен в случаите, предвидени в този закон.

Условия за прекратяване на осигурителния договор

Чл. 30. Осигурителният договор задължително се прекратява при следните случаи:

1. при еднократно получаване на цялата сума, натрупана по персонална сметка на осигурения, по негова писмена молба, съгласно условията на договора;
2. при прекратяване и ликвидация на дружеството;
3. когато осигуреният откаже да се прехвърли в друго дружество при прекратяване на дружеството, с което е сключил договора, или когато другото дружество предлага нов договор;
4. когато осигуреният по собствена воля премине в друго дружество.

Промяна на условията на осигурителния договор

Чл. 31. При промяна на условията за сключване на осигурителния договор, извършена от дружеството, новите условия стават елемент на осигурителния договор само след подписването на допълнително писмено споразумение между страните.

Право на информация

Чл. 32. Осигурените лица и работодателите, в случаите по чл. 27, ал. 3, ежегодно се информират от дружеството за размера на всички натрупани средства по индивидуалните им партиди.

Данъчни преференции

Чл. 33. (1) Личните вноски се изключват от облагаемия доход в размерите, признати като данъчни облекчения със закон.

(2) Вноските на работодателите в случаите по чл. 27, ал. 3 се считат за присъщ разход и се приспадат от печалбата преди облагането по реда на Закона за корпоративното подоходно облагане.

Осигурителни дружества

Чл. 34. (1) Осигурителни дружества могат да бъдат само акционерни дружества, лицензирани по този закон.

(2) Търговското име на акционерното дружество трябва да съдържа в себе си наименованието "осигурителен фонд за безработица", "дружество за осигуряване за безработица", "осигурителен фонд за професионална квалификация", "професионален квалификационен фонд" и техни производни на български език.

Предмет на дейност на дружествата

Чл. 35. (1) Дружествата имат за предмет на дейност осъществяването на доброволно осигуряване при безработица и/или професионална квалификация.

(2) Дружествата могат да издават само поименни акции.

(3) Дружествата могат да извършват и други дейности, както и да сключват съответните търговски сделки само и доколкото това е необходимо за осъществяването на доброволното осигуряване за безработица и/или професионална квалификация, след разрешението на Агенцията за осигурителен надзор.

(3) (Изм., ДВ, бр. 8 от 2003 г. – в сила от 01.03.2003 г.) Дружествата могат да извършват и други дейности, както и да сключват съответните търговски сделки само и доколкото това е необходимо за осъществяването на доброволното осигуряване за безработица и/или професионална квалификация, след разрешението на Комисията за финансов надзор.

(4) Дружествата нямат право да отпускат кредити и да бъдат гаранتي по кредити.

Управление на дружествата

Чл. 36. (1) Дружествата се управляват по едностепенна или двустепенна система съгласно Търговския закон.

(2) Членове на управителните и контролните органи на дружествата могат да бъдат лицата, които отговарят на изискванията на Търговския закон и на следните допълнителни изисквания:

1. да имат местожителство в страната;
2. да имат висше образование;
3. да не са осъждани за умишлени престъпления от общ характер на лишаване от свобода;
4. да не са били членове на изпълнителни или контролни органи или неограничено отговорни съдружници на търговско дружество или кооперация, прекратени поради несъстоятелност, ако е останал неудовлетворен кредитор;
5. да не са лишени от право да заемат материално отговорна длъжност;
6. да не са съпрузи или роднини до трета степен включително по права или съребрена линия или по сватовство помежду си;
7. да не заемат другаде платена длъжност освен като сътрудник в научен институт или преподавател в учебно заведение;
8. да не са членове на ръководен или контролен орган на друга осигурителна институция със същия предмет на дейност.

Агенция за осигурителен надзор Комисията за финансов надзор

(Изм. на загл., ДВ, бр. 8 от 2003 г. – в сила от 01.03.2003 г.)

Чл. 37. (Изм., ДВ, бр. 65 от 1999 г.) Лицензирането и надзорът върху дружествата, осъществяващи дейност по доброволно осигуряване за безработица и/или професионална квалификация, се извършват от Държавната агенция за осигурителен надзор към Министерския съвет, наричана по-нататък "агенцията".

Чл. 37. (Изм., ДВ, бр. 65 от 1999 г., бр. 8 от 2003 г. – в сила от 01.03.2003 г.) Лицензирането и надзорът върху дружествата, осъществяващи дейност по доброволно осигуряване за безработица и/или професионална квалификация, се

извършват от Комисията за финансов надзор, наричана по-нататък "комисията".

Чл. 38. (Отм., ДВ, бр. 65 от 1999 г.).

Чл. 39. (Отм., ДВ, бр. 65 от 1999 г.).

Чл. 40. (Отм., ДВ, бр. 65 от 1999 г.).

Лицензиране на дружествата

Чл. 41. (1) Дружеството подава до агенцията писмено заявление за издаване на лиценз за извършване на дейност по доброволно осигуряване за безработица и/или професионална квалификация, към което прилага:

(1) (изм., ДВ, бр. 8 от 2003 г. – в сила от 01.03.2003 г.) Дружеството подава до комисията писмено заявление за издаване на лиценз за извършване на дейност по доброволно осигуряване за безработица и/или професионална квалификация, към което прилага:

1. заверен препис от съдебно решение за регистрация на дружеството с посочен предмет на дейност единствено доброволно осигуряване за безработица и/или професионална квалификация;

2. устава на дружеството;

3. банково удостоверение за изцяло внесен в Българската народна банка капитал, който е на разположение към датата на заявлението;

4. прогноза за дейността на дружеството за първите 3 години, съдържаща приходи и разходи;

5. програма за инвестиране на временно свободните парични средства за първите 3 години;

6. документи, включително декларации, удостоверяващи спазването на изискванията по чл. 36, ал. 2;

7. списък на акционерите, които пряко или чрез свързани лица притежават над 10 на сто от акциите или могат да упражняват контрол над дружеството;

8. правилник за доброволното осигуряване за безработица и/или професионална квалификация.

(2) Правилникът за доброволното осигуряване за безработица и/или професионална квалификация задължително съдържа:

1. наименованието на дружеството;

2. условията и процедурите по придобиване на членство в дружеството;

3. принципите за определянето на вноските и условията за тяхното изменение;

4. условията за отлагане или прекратяване на вноските и правните последици в тези случаи;

5. условията за прекратяване на членство в дружеството, възстановяване на суми, възобновяване на членство, процедури и правни последици;

6. размерите и видовете такси, които получава дружеството.

Издаване на лиценз

Чл. 42. (1) Агенцията се произнася по искането за издаване на лиценз в едномесечен срок от получаването на документите по чл. 41.

(1) (Изм., ДВ, бр. 8 от 2003 г. – в сила от 01.03.2003 г.) Комисията се произнася по искането за издаване на лиценз в едномесечен срок от получаването на документите по чл. 41.

(2) Агенцията уведомява писмено заявителя за своето решение в 7-дневен срок от неговото произнасяне.

(2) (Изм., ДВ, бр. 8 от 2003 г. – в сила от 01.03.2003 г.) Комисията уведомява писмено заявителя за своето решение в 7-дневен срок от неговото произнасяне.

(3) Агенцията не може да откаже издаването на лиценз, ако са спазени изискванията на закона.

(3) (Изм., ДВ, бр. 8 от 2003 г. – в сила от 01.03.2003 г.) Комисията не може да откаже издаването на лиценз, ако са спазени изискванията на закона.

(4) Лицензът се издава без срок.

(5) (Изм., ДВ, бр. 65 от 1999 г.) Таксата за лицензирането и за годишното поддържане на лиценза се определя от Министерския съвет.

(5) (Изм., ДВ, бр. 65 от 1999 г., бр. 8 от 2003 г. – в сила от 01.03.2003 г.) Таксата за издаване на лиценз се определя в тарифата-приложение към чл. 27, ал. 2 от Закона за Комисията за финансов надзор.

(6) Агенцията обнародва решението за издаване на лиценз в "Държавен вестник".

(6) (Изм., ДВ, бр. 8 от 2003 г. – в сила от 01.03.2003 г.) Комисията обнародва решението за издаване на лиценз в "Държавен вестник".

Права и задължения на лицензираните дружества

Чл. 43. (1) Лицензираните дружества могат да създават сдружения с нестопанска цел (асоциации) за представяне на техни общи интереси и реализации на общи проекти.

(2) Лицензираните дружества нямат право да участват в граждански дружества, консорциуми и в търговски дружества като неограничено отговорни съдружници.

Отказ за издаване на лиценз

Чл. 44. (1) Агенцията отказва да издаде лиценз, когато не са спазени изискванията на закона.

(1) (Изм., ДВ, бр. 8 от 2003 г. – в сила от 01.03.2003 г.) Комисията отказва да издаде лиценз, когато не са спазени изискванията на закона.

(2) В случаите по ал. 1 агенцията уведомява заявителя и му определя срок за отстраняване на несъответствията, който не може да бъде по-малък от 2 месеца.

(2) (Изм., ДВ, бр. 8 от 2003 г. – в сила от 01.03.2003 г.) В случаите по ал. 1 комисията уведомява заявителя и му определя срок за отстраняване на несъответствията, който не може да бъде по-малък от 2 месеца.

(3) Ако заявителят не отстрани несъответствията в срока по ал. 2, агенцията отказва издаването на лиценз с мотивирано решение.

(3) (Изм., ДВ, бр. 8 от 2003 г. – в сила от 01.03.2003 г.) Ако заявителят не отстрани несъответствията в срока по ал. 2, комисията отказва издаването на лиценз с мотивирано решение.

(4) В случаите на отказ по ал. 3 заявителят може да направи ново искане за издаване на лиценз не по-рано от 6 месеца от датата на влизането в сила на решението за отказ.

Отнемане на лиценз

Чл. 45. Агенцията отнема издадения лиценз, когато:

(Изм., ДВ, бр. 8 от 2003 г. – в сила от 01.03.2003 г.) Комисията отнема издадения лиценз, когато:

1. са представени неверни сведения, послужили като основание за издаването на лиценза;
2. са извършени системни нарушения на този закон;
3. дружеството умишлено не плаща или забавя плащанията по осигурителните договори;
4. системно не се изпълняват задължителните предписания на агенцията;
4. (изм., ДВ, бр. 8 от 2003 г. – в сила от 01.03.2003 г.) системно не се изпълняват задължителните предписания на комисията;
5. съществува реална и непосредствена заплаха за интересите на осигуряваните.

Последиствия след отнемане на лиценз

Чл. 46. (1) След отнемане на лиценза дружеството не може да сключва нови договори и да изменя условията, включително срока и размера на вече сключени осигурителни договори.

(2) Агенцията изпраща съобщение за отнемане на лиценза до съда, извършил съдебната регистрация, за прекратяване и образуване на производство по ликвидация на дружеството и обнародва съобщението в "Държавен вестник".

(2) (Изм., ДВ, бр. 8 от 2003 г. – в сила от 01.03.2003 г.) Заместник-председателят, ръководещ управление "Осигурителен надзор" на Комисията за финансов надзор изпраща съобщение за отнемане на лиценза до съда, извършил съдебната регистрация, за прекратяване и образуване на производство по ликвидация на дружеството и обнародва съобщението в "Държавен вестник".

(3) С отнемане на лиценза агенцията назначава квестор, който упражнява надзор върху дейността на дружеството до назначаването на ликвидатор.

(3) (Изм., ДВ, бр. 8 от 2003 г. – в сила от 01.03.2003 г.) С отнемане на лиценза комисията назначава квестор, който упражнява надзор върху дейността на дружеството до назначаването на ликвидатор.

(4) Отнемането на лиценза не освобождава дружеството от задълженията му по сключените осигурителни договори.

(5) Дружеството се разпорежда с имуществото след писмено съгласие на квестора.

Обжалване на решенията на Агенцията за осигурителен надзор

Чл. 47. Решенията на агенцията се обжалват пред съда по реда на Закона за административното производство.

Чл. 47. (Отм., ДВ, бр. 8 от 2003 г. – в сила от 01.03.2003 г.).

Глава четвърта ПОДПОМАГАНЕ ПРИ БЕЗРАБОТИЦА

Чл. 48 - 77. (Отм., ДВ, бр. 112 от 2001 г.).

Глава пета СПЕЦИАЛНИ ПРОГРАМИ ЗА УВЕЛИЧАВАНЕ НА ЗАЕТОСТТА

Чл. 78 - 80. (Отм., ДВ, бр. 112 от 2001 г.).

Глава шеста ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ

Раздел I Общи положения (Отм., ДВ, бр. 68 от 1999 г.)

Чл. 81 - 89. (Отм., ДВ, бр. 68 от 1999 г.)

Раздел II Професионална квалификация, организирана от Националната служба по заетостта

Чл. 90 - 95. (Отм., ДВ, бр. 112 от 2001 г.).

Глава седма НАЕМАНЕ НА РАБОТА НА БЪЛГАРСКИ ГРАЖДАНИ В ДРУГИ ДЪРЖАВИ И НА ЧУЖДЕСТРАННИ ГРАЖДАНИ В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Чл. 96 - 103. (Отм., ДВ, бр. 112 от 2001 г.).

Глава осма КОНТРОЛ И АДМИНИСТРАТИВНО-НАКАЗАТЕЛНА ОТГОВОРНОСТ

Чл. 104 - 115. (Отм., ДВ, бр. 112 от 2001 г.).

ДОПЪЛНИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

(Отм., ДВ, бр. 112 от 2001 г.)

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

(Отм., ДВ, бр. 112 от 2001 г.)

Законът е приет от XXXVIII Народно събрание на 2 декември 1997 г. и е подпечатан с държавния печат.

-oOo-